

PM 2003 RV (Dnr 012-402/2003, 016-3824/2002)

Inrättande av demokratiberedning - förslag till inriktning

Demokratiarbetet

Skrivelse av Ewa Samuelsson (kd)

Borgarrådsberedningen föreslår kommunstyrelsen besluta följande

1. Demokratiberedningen ges arbetsuppgifter i enlighet med förslag i tjänsteutlåtandet från stadsledningskontoret.
2. Beredningen ska ha sju ordinarie ledamöter och sju ersättare.
3. Instruktion fastställs enligt förslag i *bilaga 1* till promemorian med ändringar.
4. Beredningen inrättas fr.o.m. den 1 april 2003.
5. Skrivelsen från Ewa Samuelsson (kd) anses besvarad.

Föredragande borgarrådet Leif Rönngren anför följande.

Bakgrund

Kommunfullmäktige beslutade i samband med budgeten för 2003 att en demokratiberedning ska inrättas. Vid kommunstyrelsens sammanträde 2002-12-18 uppdrogs till stadsledningskontoret att utarbeta förslag till riktlinjer och instruktion för denna.

En skrivelse har till kommunstyrelsen inlämnats (2002-12-18) av Ewa Samuelsson (kd) med rubriken Demokratiarbete, *bilaga 2*. Denna kommer också att behandlas i detta ärende. Den tar upp utformningen av demokratiarbetet i staden utifrån tillgänglighet, rättigheter och skyldigheter för medborgarna. Den enskilda individens valfrihet att fatta egna beslut. Medborgarna måste också få kunskap om hur man påverkar och för fram sina åsikter. Slutligen föreslås att möjlighet skall ges att väcka förslag hos stadsdelsnämnderna.

Syftet med demokratiberedningen är att stimulera och möjliggöra en utveckling av medborgarnas demokratiska inflytande på olika nivåer i den kommunala organisationen. Beredningen skall bereda frågor om bl a:

- ? Nya arbetsformer för brukar- och medborgardeltaktighet i kommunala beslutsprocesser
- ? Öppenhet och insyn
- ? Nya mötesformer
- ? Medborgarförslag och medborgarpåverkan
- ? Egna lokala metoder för resursstyrning
- ? Inriktning på mindre aktiva medborgargrupper
- ? Utveckling av kontakter med lokalsamhället

Ärendets beredning

Ärendet har beretts av stadsledningskontoret, finansavdelningen.

Mina synpunkter

”En demokrati ger varje medborgare tillgång till den politiska styrelsen, dvs. den gör henne delaktig i samhällsutvecklingen. Ju mindre medborgaren erfar att hon har denna tillgång, att hon upplever sig delaktig, desto lägre är sannolikheten för att hon ska vilja delta. Ju mer medborgaren erfar att hennes och andras deltagande ger inflytande, desto högre blir sannolikheten för att hon vill fortsätta delta” (SOU 2000:1).

För att demokratiska processer skall komma till stånd måste tre villkor vara uppfyllda. Politisk jämlikhet, meningsfullt deltagande samt öppenhet och insyn.

Genom demokratiberedningen kan vi få till stånd ett konstruktivt demokratiarbete som berör alla delar i staden och på alla nivåer. Dagens och morgondagens medborgare ställer andra krav på sitt medborgarskap. De vill ha inflytande, meningsfullt deltagande, och reella påverkansmöjligheter. De nuvarande demokratiska institutionerna ger inte fullt ut den möjligheten. Vi får signaler att den kommunala demokratin har problem. Valdeltagandet sjunker och färre har förtroendeuppdrag och många lämnar sina förtroendeuppdrag i förtid.

För att medborgarnas demokratiska inflytande skall stärkas måste kommunernas beslutsforum och former ses över. Vi måste bryta koncentrationen av makt till ett fåtal förtroendevalda och chefstjänstemän. Likaså är partiernas uttunning dvs. människors upplevelse, att politiska partier inte är rätt forum om man vill vara med och påverka samhällsutvecklingen och framför allt, många medborgares känsla av utanförskap och politisk ojämlikhet.

Till stor del handlar frågan om demokrati om makt. Att våga dela med sig av makten och lämna ifrån sig delar av makten. Ett sätt att beskriva det är att vi måste krympa avståndet mellan förtroendevalda och medborgarna. Här är vår inställning som politiska företrädare viktig. Vill vi att medborgarna skall känna sig delaktiga i beslutsprocessen måste vi hitta nya arbetsformer och kanaler för detta arbete, annars blir det bara läpparnas bekännelse. Ett konkret exempel kan vara att låta medborgare få rätt att lägga förslag i beslutande församlingar.

Den 4 april 2002 antog riksdagen regeringens proposition, Demokrati för det nya seklet. I och med det beslutet har det möjliggjorts för kommuner och landsting att ge medborgarna rätt att utöva inflytande även mellan valen. Kommunerna ges en frivillig möjlighet att införa medborgerlig förslagsrätt, dvs. att folkbokförd person kan väcka ärenden i fullmäktige. Även barn och ungdomar liksom utländska medborgare som ännu inte fått kommunal rösträtt får samma rätt. Likaså får kommuner vidgade möjligheter att delegera beslutanderätt till sin självförvaltningsorgan.

Idag ser demokratiarbetet olika ut över staden, när det gäller medborgarnas förutsättningar att vara med och påverka i den politiska processen. En viktig uppgift blir att samla och sprida goda exempel från detta arbete. Behoven och förutsättningarna i stadens olika stadsdelar skiftar. Sammansättningen av boende, infrastruktur och demokratiska och kulturella traditioner är olika. Därför behöver kanske formerna för det demokratiska arbetet också skifta.

Det är viktigt att påpeka att nämnder och styrelser, inom alla delar i staden, idag liksom framöver har ett avgörande ansvar för demokratiarbete och utvecklandet av desamma i enlighet med intensionerna i budgeten. Beredningen är underställd

kommunstyrelsen och driver arbetet den vägen. Tillsammans kan detta bli ett kraftigt verktyg som ger demokratifrågorna en central och lokal position.

I demokratiberedningen skall det finnas utrymme för förutsättningslösa diskussioner där det ska vara möjligt att pröva många idéer och tankar. Meningen är dock att till slut skall beredningen komma fram med konkreta förslag på förändring och förnyelse av den kommunala demokratin och lyfta dessa till kommunstyrelsen.

I tjänsteutlåtandet från finansavdelningen räknas ett antal frågor upp som beredningen bl.a. skall bereda såsom

- ? Nya arbetsformer för brukar- och medborgardeltagande i kommunala beslutsprocesser
- ? Öppenhet och insyn
- ? Nya mötesformer
- ? Medborgarförslag och medborgarpåverkan
- ? Egna lokala metoder för resursstyrning
- ? Inriktning på mindre aktiva medborgargrupper
- ? Utveckling av kontakter med lokalsamhället

Detta är dock bara en del av de områden som beredningen kommer att ha på sitt bord. Inledningsvis bör en analys göras av hur de instrument som vi i dag förfogar över, fungerar: Stadsdelsnämnderna, kommunfullmäktige, och de allmänna valen.

Vissa frågor bör beredningen ganska snabbt ta ställning till, som att hitta lämpliga former för arbetet i demokratiberedningen och utredningen om stadens politiska organisation (SPO) och dess mer tillfälliga uppdrag, så att inga oklarheter uppstår.

Beredningen ska ha sju ordinarie ledamöter och sju ersättare, alltså ett ojämnt antal ledamöter likt andra nämnder och styrelser.

I ett arbete som detta är det nödvändigt att inse behovet av kunskap och idéer utifrån. Därför är kontakten med forskarvärlden, medborgare, brukare, närings- och föreningsliv viktig. I ett arbete kring demokratifrågor är det angeläget att spegla förslag ur många olika synvinklar så att allt blir belyst utifrån en mängd olika perspektiv. Allt för att förslagen, som så småningom växer fram, ger avsedd effekt. På vilket sätt detta skall gå till vill jag låta beredningen ha en åsikt om. En referensgrupp kan vara en väg, eller att knyta till sig den kompetens som behövs, beroende på frågans art.

Kristdemokraterna har ställt en skrivelse till kommunstyrelsen 2002-12-18 angående demokratiarbetet i staden. Den berör medborgarnas möjligheter att kunna påverka beslut som rör deras vardag. Exempel på arbetet med demokratifrågor lyfts fram, som provats de gångna åren. Arbetet skall vara en naturlig del i det dagliga arbetet i nämnder, styrelser, förvaltningar och bolag. En aspekt som påpekas är likhet i staden. Oavsett var man bor eller var verksamheten finns skall det vara lätt att nå rätt ansvarig för att kunna lösa problem.

Skrivställaren anser dock att en parlamentarisk referensgrupp hade varit att föredra framför en demokratiberedning som nu föreslås. Denna bör då arbeta med att ta fram en strategi för stadens hela arbete med demokratifrågor. Dessutom bör beredningen diskutera i vilken grad och omfattning förtroendevalda kan involveras i arbetet.

Kristdemokraternas intresse för demokratiarbetet känns hoppfullt och i stort håller jag med om det skrivelsen tar upp. På vissa punkter om bl.a. pengssystem har jag en avvikande uppfattning. Det finns dock utrymme för att diskutera dessa frågor mer ingående när beredningen kommer igång med sitt arbete.

Jag föreslår med hänvisning till vad som ovan anförts att kommunstyrelsen beslutar följande

1. Demokratiberedningen ges arbetsuppgifter i enlighet med förslag i tjänsteutlåtandet från stadsledningskontoret.
2. Beredningen ska ha sju ordinarie ledamöter och sju ersättare.
3. Instruktion fastställs enligt förslag i bilaga 1 till promemorian med ändringar.
4. Beredningen inrättas fr.o.m. den 1 april 2003.
5. Skrivelsen från Ewa Samuelsson (kd) anses besvarad.

Stockholm den 25 februari 2003

LEIF RÖNNGREN

Borgarrådsberedningen tillstyrker föredragande borgarrådets förslag.

Reservation anfördes av borgarråden *Kristina Axén Olin* och *Sten Nordin* (båda m) enligt följande.

Vi föreslår borgarrådsberedningen föreslå kommunstyrelsen besluta
att arbetet inom demokratiberedningen skall inriktas i enlighet med nedan anförda.

Vänstermajoriteten inrättar demokratiberedningen av helt fel orsaker. Föredragande borgarråd är oroad över att valdeltagandet minskar och att argumenterar för att man på politisk väg måste öka medborgarnas inflytande och skapa meningsfullt deltagande och reella påverkansmöjligheter. Det heter i litanian att de nuvarande demokratiska institutionerna inte räcker till och att signaler kommer om att den kommunala demokratin har problem. Ett resultat av detta blir att färre har förtroendeuppdrag och att många lämnar sina förtroendeuppdrag i förtid.

Som vanligt från vänsterhåll skall dessa problem lösas genom formerna för politiskt engagemang skall ses över. Under det förra vänsterstyret 1995-1998 fanns ett, utöver den sedvanliga skattehöjningen, övergripande politiskt projekt nämligen inrättandet av stadsdelsnämnder. Stadsdelsnämnder skulle fördjupa demokratin och engagera medborgarna lokalt. Nu efter åtta år kan man konstatera att stadsdelsnämnderna inte tillfört något i ett demokratiskt perspektiv. Knappast ur något annat perspektiv heller. I den mån stockholmarna över huvud taget känner till vad stadsdelsnämnderna arbetar med känner de inte att de fått makt över den politiska inriktningen i stadsdelarna.

Det är intressant att föredragande borgarråd insett att demokrati handlar om makt och att man måste våga dela med sig av makten och lämna ifrån sig delar av makten. Grundproblemet för socialdemokraterna är att politisk makt handlar om skattepengar och i det avseendet är vänstern inte beredd att ge ifrån sig någon makt alls. Tvärt om. Målsättningen är att öka skattetrycket och göra stockholmarna än mer beroende av politiska beslut. Om socialdemokraterna verkligen skulle vara intresserade av att ge människorna mer inflytande och makt över sin vardag måste världens högsta skattetryck sänkas rejält. Samtidigt måste den borgerliga linjen att öka valfriheten genom pengssystem där den enskilde stockholmaren och dennes familj själva får bestämma vilken skola barnen skall gå på, vilken förskola som är lämplig för just dem och hur omvårdnaden av mormor skall organiseras fortsätta.

Istället går socialdemokraterna i rakt motsatt riktning. Först den mest omfattande skattehöjningen i modern tid och sedan återkommunalisering av verksamheter som drivs i enskild regi. Nu skall de socialdemokratiska borgarråden bestämma istället för människorna. När vänstermajoriteten i sin budget för innevarande år beslöt att inrätta en demokratiberedning är det uttryck för hyckleri. Demokratiberedningen med tillhörande borgarråd är ett sätt att på kosmetisk

väg skylla över den maktöverföring från stockholmarna till några få politiker som den nuvarande politiska inriktningen innebär.

Efterdyningarna av höstens val med det omfattande socialdemokratiska valfusket som crescendo gör dock att en demokratiberedning behövs. Det är uppenbart att kunskaperna om hur en demokrati borde fungera är minst sagt begränsade inom socialdemokratien. Därför bör demokratiberedningens arbete inriktas mot att ge politiker i allmänhet och socialdemokratiska dito i synnerhet en grundläggande utbildning i demokrati och hur en demokratisk valprocess fungerar. Utbildningen bör också omfatta hur vallagen är utformad och hur röstning skall gå till.

Reservation anfördes av borgarrådet *Jan Björklund* (fp) enligt följande.

Jag föreslår borgarrådsberedningen föreslå kommunstyrelsen besluta följande

1. Beredningen ska ha sju ordinarie ledamöter och sju ersättare.
2. Arbetet i demokratiberedningen ska ha följande inriktning.

Under hösten har det blivit allt mer uppenbart att inrättandet av en demokratiberedning är nödvändigt. Att arbeta för att på olika sätt stärka demokratins funktioner är av yttersta vikt. Inte minst inom stadens största parti synes detta vara nödvändigt.

Under den förra mandatperioden ökade medborgarnas inflytande avsevärt. Genom en betydligt större valfrihet fick allt fler människor möjlighet att träffa de avgörande valen i livet. Det gällde t ex inom förskola, skola och äldreomsorg. Genom möjligheten att ombilda hyresfastigheter till bostadsrätter fick många människor möjligheten att ta makten över sina liv. Ett kraftigt minskat socialbidragsberoende gav många människor ökade möjligheter att forma sin framtid. Detta arbete har nu stannat av helt. Valfrihet har blivit ett fult ord i och med det rödgröna maktövertagandet. När boende i miljonprogramsområden söker stöd för att fullfölja redan ingångna avtal möts de av kalla handen.

Demokrati handlar inte främst om beredningar, sammanträden och olika typer av ”satsningar”. Människor som känner makt i sin vardag är betydligt mer benägna att också ta ett politiskt ansvar. Det är därför viktigt att demokratiberedningen också arbetar med frågor som ökar människors reella makt över vardagen.

Majoritetens förslag innebär att utvecklingen av demokratin sker genom att ge mer makt till politiker och mindre till medborgare. Folkpartiet menar att demokratiberedningen även bör titta på hur enskilda medborgares inflytande över demokratin kan öka genom valfrihet och pengsystem.

Utslaget efter 2002 års kommunalval innebär att en vänstermajoritet har bildats i kommunfullmäktige trots att majoriteten av väljarna röstade på andra partier. Demokratiberedningens arbete bör därför även inkludera en översyn av de allmänna valen och analysera de bakomliggande orsakerna till detta.

De olika formerna för e-demokrati som ger möjlighet till kontakt mellan väljare och folkvalda är något positivt. Det är viktigt att utveckla detta arbete men Internet och e-post får aldrig vara det enda sättet då vissa grupper i så fall blir utestängda.

ÄRENDET

Kommunfullmäktige beslutade i samband med budgeten för 2003 att en demokratiberedning ska inrättas. Vid kommunstyrelsens sammanträde 2002-12-18 uppdrogs till stadsledningskontoret att utarbeta förslag till riktlinjer och instruktion för den. Ärendet har beretts av stadsledningskontoret, finansavdelningen.

En skrivelse har till kommunstyrelsen inlämnats (2002-12-18) av Ewa Samuelsson (kd) med rubriken Demokratiarbete. Denna kommer också att behandlas i detta ärendet. Den tar upp utformningen av demokratiarbetet i staden utifrån tillgänglighet, rättigheter och skyldigheter för medborgarna. Den enskilda individens valfrihet att fatta egna beslut. Medborgarna måste också få kunskap om hur man påverkar och för fram sina åsikter. Slutligen föreslås att möjligheten till att väcka förslag på stadsdelsnämnderna skall ges.

Syftet med beredningen är att stimulera och möjliggöra en utveckling av medborgarnas demokratiska inflytande på olika nivåer i den kommunala organisationen. Beredningen skall bereda frågor om bl a:

- ? Nya arbetsformer för brukar- och medborgardelaktighet i kommunala beslutsprocesser
- ? Öppenhet och insyn
- ? Nya mötesformer
- ? Medborgarförslag och medborgarpåverkan
- ? Egna lokala metoder för resursstyrning
- ? Inriktning på mindre aktiva medborgargrupper
- ? Utveckling av kontakter med lokalsamhället

Stadsledningskontorets tjänsteutlåtande daterat den 19 februari 2003 har i huvudsak följande lydelse.

Demokratiberedningens uppgifter

Stadsledningskontoret föreslår att demokratiberedningens uppgifter inledningsvis ges följande inriktning.

Demokratibegreppet och olika synsätt på demokrati

I "Demokrati och medborgarskap" (SOU 1999:77), en forskarrapport till Demokratiutredningen, diskuterar Bo Lindensjö sju varianter av demokratiteori med betydande spännvidd. Vissa anser att demokratin bör likna en marknad där medborgaren primärt ses som en individ medan andra anser att demokratin bör fungera som ett samtal där medborgaren ses som en del av en gemenskap. Varje demokratiteori har sina utgångspunkter för att balansera välfärd, legitimitet, identitet och representativitet. Det får ankomma på beredningen att definiera huvudinriktningen utifrån en eller flera demokratiteorier. Detta behöver inte betyda att man måste välja ett synsätt som alla kan enas om att arbeta från. Men det är inte oviktigt att det görs klart inom vilket av många tänkbara synsätt som enskilda förslag hör hemma och där de förväntas vara gynnsamma. Det är också viktigt att man diskuterar på vilket sätt man kan förvänta sig att element från olika synsätt kan förväntas samverka med varandra.

En vanlig och grundläggande distinktion kan göras mellan representativ demokrati och deltagardemokrati. Men det är också viktigt att göra klart att det i praktiken finns ett stort och varierande utrymme för ett mer direkt deltagande i den representativa demokratin. En annan distinktion är den som avgränsar vad man kan kalla "medborgardemokratin" från brukar-

demokratin, där perspektivet avgränsas till att brukarna ges särskilt inflytande över de verksamheter vars tjänster de nyttjar. Något "helhetsperspektiv" där brukarna väger "sin" verksamhet mot andra verksamheter och aktiviteter kan man inte kräva av brukardemokratin.

Det har i internationell diskussion framhållits hur den offentliga makten, inte minst kommunerna fragmentiserats: Ökad medverkan av frivilliga organisationer och en ökad serviceproduktion av privaträttsligt reglerade aktörer är inslag i denna fragmentering. När det gäller den ekonomiska utvecklingspolitiken har det pekats på betydelsen av nätverk, partnerskap och andra mindre fasta organisationsformer. En viktig fråga blir hur ett sådant system (som på engelska har kallats *governance*) ska kunna förankras demokratiskt som den traditionella kommunala organisationen (*government*) gjort genom den representativa demokratin.

Det faktiska politiska och demokratiska systemet i en storstad som Stockholm har alltid inslag av alla dessa synsätt. Det är en representativ demokrati, men den representativa demokratin har inslag av deltagardemokrati. Brukare av olika tjänster agerar som brukare och inte som medborgare, och ibland erbjuds de institutionella former att agera genom. Staden, dess politiker och tjänstemän och förvaltningsenheter ingår i nätverk med organisationer och företag. Brukarna erbjuds att välja mellan olika serviceproducenter, samtidigt som de som medborgare har tillgång till kanaler att styra en del av dem som tillhandahåller service. Ofta fungerar de disparata delarna bra tillsammans, men ibland gnisslar det när motstridiga idéer omsätts i institutionell praktik.

Demokratipropositionen

I proposition "Demokrati på 2000-talet (2001/02:80), som antogs av riksdagen 2002-04-02 presenterades en långsiktig strategi för att värna och förstärka den svenska folkstyrelsen. Den utgör en hörnsten i regeringens demokratipolitik. Bakgrunden var att regeringen, liksom flera andra, hade konstaterat problem med den svenska demokratins funktionssätt i form av marginalisering, utanförskap och passivitet. Samtidigt noterades positiva förutsättningar för en levande demokrati. Riksdagen formulerade fyra långsiktiga mål för demokratipolitiken:

- ? Ökat valdeltagande
- ? Flera medborgare ska inneha politiska förtroendeuppdrag
- ? Bättre möjligheter för medborgarna att delta i den politiska processen
- ? Jämlika möjligheter för olika medborgargrupper att påverka

Förslag till ändringar aktualiserades i kommunallagen, skollagen och lagen om kommunala folkomröstningar för att möjliggöra medborgarförslag, göra det lättare att arbeta politiskt i kommuner och landsting och utöva brukarinflytande. Förslagen grundades på Demokratikutredningens betänkande "En uthållig demokrati" och Kommundemokratikommitténs betänkande "Att vara med på riktigt".

Demokratipropositionen tar upp ett antal huvudpunkter enligt följande:

- ? Demokratin skall innebära att dels rösta på valda personer dels att delta mellan valen. Detta är ett långsiktigt arbete.
- ? Fler skall rösta i de olika valen.
- ? År 2010 skall ytterligare 10.000 personer arbeta politiskt i kommuner och landsting.
- ? Fler ungdomar, arbetslösa och personer från andra länder skall vara med i det politiska arbetet.
- ? Personvalets betydelse markeras.
- ? Formerna för kommunala folkomröstningar skall utvecklas
- ? Medborgarförslag introduceras
- ? Brukarinflytandet skall utvecklas
- ? Internet som demokratiskt instrument skall utvecklas
- ? Ungdomsråden markeras som en metod att lyssna på ungdomar
- ? Stöd skall ges till arbetet för demokrati genom tex. "Tid för Demokrati"
- ? Lokaler skall vara tillgängliga
- ? Ökat inflytande för kommunen i företag som sköter något åt kommunen

- ? En fråga skall ånyo kunna tas upp i kommunfullmäktige om en tredjedel av ledamöterna så anser
 - ? Det politiska arbetet i partierna skall underlättas och förstärkas
 - ? Utomstående skall kunna vara med och påverka ärenden i utskott till kommunfullmäktige
 - ? Säkerheten för politiker skall uppmärksammas
 - ? Offentliga organ skall ge bättre service
 - ? Offentlighetsprincipen skall förstärkas genom ”Öppna Sverige”
 - ? Demokratikunskap skall utvecklas i bla. skolan
- www.demokratitorget.gov.se är en rik källa för ytterligare kunskap om demokratin i Sverige.

SDN-reformen

Stora förhoppningar knöts till stadsdelsnämnderna som hävstång för ett ökat medborgerligt deltagande i den representativa demokratin. Utvärderingen (inte bara i Stockholm, utan även i en rad andra städer) pekar på att sådana visioner nog var för högt ställda. Stadsdelsnämnderna var dock inte demokratiskt verkningslösa även om ”de uttryckliga demokratimålen inte har uppnåtts”. Politikerrollen förändrades och stärktes som en länk mellan medborgarna och den kommunala apparaten. Trots avsaknaden av direkt väljarlegitimering tyder många resultat på en ökad förankring i stadsdelarna. Utvärderingens analyser kan läggas till grund för det fortsatta demokratiarbetet och frågor om hur medborgarnas medverkan, även utan direkta val, ska kunna stärkas kan därför ställas.

Frågan om direktval till SDN kan belysas genom inhämtande av internationella erfarenheter från tex. Oslo, där försöksvis i två på varandra följande val tillämpats direktval.

Utveckling av kommunfullmäktiges arbetsformer

Klagomål om kommunfullmäktiges, som man uppfattar, trista mötesformer är legio i kommunerna – kanske mindre i storstäderna än på landsorten. En vanlig åtgärd har varit inrättande av utskott eller beredningar i fullmäktige. Detta har man menat skulle göra fullmäktiges debatter bättre förberedda och mindre förutsägbara från partitillhörighet. Erfarenheterna är blandade. Utskott som skulle komma att inrättas i fullmäktige skulle få en ställning motsvarande riksdagens utskott. I Norge finns erfarenheter av ett sådant fullständigt parlamentariskt system framförallt i Oslo, men även i Bergen och i Nordland fylke.

I demokratipropositionen behandlades frågan om utskott med representation för utomstående för ärendepåverkan.

Valdeltagande

I vissa grupper är valdeltagandet lågt. Detta gäller särskilt bland personer med utländsk bakgrund. Flera kampanjer och projekt för att höja valdeltagandet har genomförts. Det är osäkert om dessa åtgärder, som oftast har baserats på föreställningen att orsaken till det låga deltagandet är informationsbrister, har haft effekt.

Brukardemokrati

Erfarenheterna av brukardemokrati bör samlas upp och värderas. Frågor som kan ställas är om tyngdpunkten mellan brukardemokrati och medborgardemokrati har hamnat rätt: Bör brukarorganen ha större eller mindre befogenheter. Kan systemet utvecklas? Hur kan brukarstyre utvecklas för olika kommunala verksamheter?

Pengsystem

I vilka avseenden stadens pengsystem är att betrakta som demokratiska utvecklingsinstrument är en fråga, som kan ges utrymme för belysning.

Stadens nämnder och styrelser

Stadens nämnder och styrelser har i uppdrag att utveckla demokratiarbetet.

Stadsdelsnämnderna har under rubriken ”bryta segregationen och fördjupa demokratin” i sina verksamhetsprogram för år 2003 redovisat ambitiösa utvecklingsinsatser med mycket varierat innehåll. Det förekommer också att SDN har en egen demokratiberedning. Dessa insatser bör nu stämmas av och sammanställas som underlag för det fortsatta arbetet med demokratis fördjupning.

Utredningen SPO (stadens politiska organisation)

SPO har enligt sina direktiv uppgifter som tangerar demokratiberedningens. Där talas om medborgarnas inflytande och den lokala demokratis utveckling, stadsdelsnämndernas ansvar samt ökat brukarinflytande. Denna utredning skall var klar med en slutrapport till hösten år 2003. SPO har således ett klart definierat uppdrag med en slutpunkt medan demokratiberedningen skall ses som ett permanent organ med utvecklingsuppgifter. Det får ankomma på resp. organ att utarbeta lämpliga samarbetsformer så att dubbelarbete undviks.

Sammansättning

Representation från de politiska partierna föreslås vara densamma som gäller för SPO, dvs. (s) och (m) två ledamöter vardera och övriga partier en vardera. Härutöver föreslås lika många suppleanter.

Arvoden

Årsarvode och sammanträdesarvode utgår med belopp som fastställs i särskild ordning.

Referensgrupp

Via en referensgrupp kan konstruktiva anknytningspunkter skapas till demokratiskt utvecklingsarbete på andra håll. Det gäller också att inledningsvis skapa en överblick över pågående arbete inom staden, andra kommuner och på statlig sida. I en referensgrupp bör därför ingå representanter för olika sektorer som tex. tjänstemän och forskare. Det får ankomma på demokratiberedningen att besluta om gruppens sammansättning och storlek.

Demokratifrågorna har hög aktualitet såväl i Sverige som i andra länder inom EU. Stockholm och Göteborg medverkar via Förvaltningshögskolan i Göteborg jämte flera andra europeiska storstäder i det sk. PLUS-projektet (Participation, Leadership and Urban Sustainability). Stockholm har också anmält preliminärt intresse att vara med i ett nytt projekt under rubriken FP6 (Framework Programme) som avses gälla Urban/City/Governance med betoning av tre områden: Citizenship, democracy and new forms of government; The implications of European integration and enlargement for governance and the citizen; Articulation of areas of responsibility and new forms of government. Här kan således utvecklas en konstruktiv dialog på europeisk nivå.

Arbetsätt

Beredningens uppgift är att i dialog med berörda parter initiera och utforma konkreta förslag till förnyelse av den kommunala demokratin. Det är alltså inte fråga om utredningsarbete utan inriktningen skall vara förslag till genomförande och uppföljning.

Instruktion

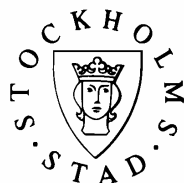
Förslag till instruktion redovisas i bilaga.

Resurser

Det får förutsättas att beredningen skall ha ett kansli till sitt förfogande. Särskilda medel för detta har ej avsatts i budgeten för år 2003. Personella resurser för denna uppgift finns till förfogande inom integrationsförvaltningen, som enligt sitt nämndreglemente leder och samordnar stadens integrations- och demokratiarbete i den mån det inte tillkommer annan. nämnd. Det får ankomma på stadsdirektören att i samråd med ordföranden klara ut resursbemanningen för demokratiberedningen.

Sekretariat

Sekretariatsfunktioner fullgörs av KF/KS Kansli.

KOMMUNAL FÖRFATTNINGSSAMLING FÖR STOCKHOLM

Utgiven av KF/KS kansli

2003:xx

Instruktion för kommunstyrelsens demokratiberedning

Kommunfullmäktiges beslut 2003-xx-yy
(Utl 2003:xx)

1 §

Demokratiberedningen har till uppgift att till kommunstyrelsen bereda frågor och lämna förslag till utveckling, breddning och fördjupning av den kommunala demokratin.

2 §

Beredningen består av 8 7 ledamöter och 8 7 ersättare, vilka utses av kommunstyrelsen för tid som kommunstyrelsen bestämmer. Avgår ledamot under löpande tjänstgöringstid, utser kommunstyrelsen ny ledamot för den återstående tjänstgöringstiden. Kommunstyrelsen utser bland beredningens ledamöter en ordförande och en vice ordförande för tid kommunstyrelsen bestämmer.

Om varken ordföranden eller vice ordföranden kan närvara vid sammanträde utser beredningen annan ledamot att föra ordet.

3 §

Beredningen bestämmer tid och plats för sammanträden.

Ordföranden svarar för kallelse, föredragningslista och protokoll.

Skriftlig kallelse tillställs beredningens ledamöter och de övriga personer som har rätt att närvara senast en vecka före sammanträdet. Till kallelsen skall fogas föredragningslista.

4 §

Vid beredningens sammanträden förs protokoll, vilket justeras av tjänstgörande ordförande samt en ledamot som utses bland de närvarande.

5 §

Skriftlig reservation avges före justering av protokoll.

6 §

Ledamot har rätt att få sin mening antecknad till protokollet (särskilt uttalande). Anmälan om uttalandet och dess huvudsakliga innebörd skall göras innan sammanträdet avslutas. I övrigt gäller vad som föreskrivs om reservation.

7 §

Ersättare har rätt att delta i överläggningarna och få sin mening antecknad till protokollet (ersättaryttrande).

8 §

Protokoll skall efter justering tillställas kommunstyrelsen.

9 §

Stadsdirektören eller ersättare för denne har rätt att närvara vid beredningens sammanträden och delta i överläggningarna.

Beredningen får besluta att annan får närvara vid beredningens sammanträden och delta i överläggningen.

Föredragande utses av ordföranden.

10 §

Beredningens skrivelser skall undertecknas av ordföranden eller ersättare för denne.

11§

Sekreterarskap fullgörs av KF/KS Kansli.
